

Kadernota 2026

Samen zijn we Roerdalen!

gemeente roerdalen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Leeswijzer	4
3	Financieel perspectief	4
	Infographic Coalitieakkoord	5
4	Ontwikkelingen per programma	6
	4.1 Programma 1: Krachtige dorpen	6
	4.2 Programma 2: Participatie, ondersteuning en zorg	9
	4.3 Programma 3: Veilige dorpen	13
	4.4 Programma 4: Economie, natuur, toerisme, cultuur en duurzaamheid	18
	4.5 Programma 5: Woonomgeving	23
	4.6 Programma 6: Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	27
	4.7 Programma 7: Bestuur, organisatie en dienstverlening	31
5	Financiële positie	36
	5.1 Kaders en "spelregels" begroting 2026-2029	36
	5.2 Autonome ontwikkelingen	37
	5.3 Ontwikkelingen en dekking	38
	5.4 Reserves	39
	5.5 Risico's	39

gemeente roerdalen

1. Inleiding

Samen maken we Roerdalen!

Roerdalen is een gemeenschap. Jong en oud, buren, mantelzorgers, vrijwilligers en ondernemers: iedereen draagt op zijn of haar manier bij. We geloven in een samenleving waarin iedereen mee kan doen, op een manier die past bij zijn of haar mogelijkheden. Onze dorpen zijn levendig. Inwoners nemen initiatief, zorgen voor elkaar en nemen de regie over hun eigen leven. Die betrokkenheid – samenredzaamheid – is belangrijk. Zeker nu de weerbaarheid van onze samenleving steeds meer aandacht vraagt.

Alles hangt met elkaar samen

Bestaanszekerheid, een veerkrachtige en weerbare samenleving, duurzaamheid en goed wonen horen bij elkaar. Als mensen genoeg geld hebben om van te leven, een huis hebben en toegang tot zorg en onderwijs, voelen ze zich zekerder en kunnen ze beter meedoen in de maatschappij. Een samenleving is sterker als mensen elkaar helpen en samen problemen kunnen aanpakken, zoals klimaatverandering of economische tegenslagen. Duurzaamheid speelt daarbij een belangrijke rol: door zuinig om te gaan met energie en grondstoffen zorgen we voor een gezonde toekomst. Daar waar onze inwoners wonen komt dit allemaal samen. Betaalbare en duurzame huizen zorgen ervoor dat mensen zich veilig voelen, gezonder leven en elkaar makkelijker ontmoeten. Zo versterken wonen, bestaanszekerheid, duurzaamheid en een weerbare samenleving elkaar.

Keuzes maken, richting geven

De veranderende wereld heeft ook invloed op onze reguliere taken. Het werk wordt complexer en arbeidsintensiever dan voorheen. We moeten steeds vaker scherpe en soms moeilijke keuzes maken, omdat er grenzen zijn aan tijd en geld. Het 'ravijnjaar' is dan wel 2 jaar opgeschoven naar 2028, maar dit betekent vooralsnog uitstel van bezuinigingen van het Rijk. Daarom moeten we voorzichtig zijn bij (nieuwe) grote structurele uitgaven. Dat vraagt om flexibiliteit, van ons als gemeente én van onze inwoners. We blijven daarom investeren in een goede samenwerking tussen de gemeente en de gemeenschap. Dat doen we onder meer door hen te betrekken bij gesprekken over de kerntaken van onze gemeente.

De raadswerkgroep Gezond Financieel Perspectief leverde een waardevolle bijdrage in de voorbereiding op deze kadernota. We hebben de resultaten van de gesprekken met de werkgroep zoveel mogelijk verwerkt in deze kadernota. We schetsen de gewenste ontwikkeling van onze gemeente, binnen de financiële mogelijkheden. Per programma geven we aan waar we op inzetten en hoe dit bijdraagt aan onze prioriteit: wonen, duurzaamheid, bestaanszekerheid en een weerbare samenleving. Het is aan de raad deze kaders vast te stellen en daarmee richting te geven voor de uitwerking in de nieuwe programmabegroting en daarmee de laatste in deze raadsperiode voor de verkiezingen.

2. Leeswijzer

We geven in het hoofdstuk 3. Financieel Perspectief geven we een overzicht van de actuele financiële gegevens. In het hoofdstuk 4. beschrijven we kort per programma wat dit programma betekent om vervolgens de ontwikkelingen te benoemen. Naast ontwikkelingen met

reeds bekende financiële gevolgen geven wij ook inzicht in een aantal overige ontwikkelingen.

Tot slot staan we stil bij onze financiële positie en de uitgangspunten voor de uitwerking in de programma-begroting 2026. Daarnaast bevat dit hoofdstuk alle keuzes die wij voorstellen en welke financiële gevolgen dit voor onze begroting heeft.

3. Financieel perspectief

De begroting 2025 sloot voor de jaren 2026 en verder met een negatief saldo. Op basis van de bijstellingen in de decembercirculaire 2024 ontstond in ieder geval voor 2026 al een positief saldo. In de jaren daarna bleven echter grote financiële tekorten staan. Met de raadswerkgroep "Gezond financieel perspectief" is vooruit gekeken naar de financiële effecten van de autonome ontwikkelingen voor de komende periode. In eerste instantie ontstond er toen ook voor 2026 weer een negatief beeld. Eén van de maatregelen die toen met de werkgroep is besproken was om de algemene reserve als dekkingsmiddel in te zetten om 2026 sluitend te maken. Vanuit het Rijk zijn er bij de voorjaarsnota extra middelen beschikbaar gesteld voor de gemeenten. Hierdoor was het niet meer noodzakelijk om de algemene reserve voor structurele dekking aan te spreken. Voor de jaren 2026 en 2027 ontstond een positief beeld. De jaren 2028 en 2029 bleven echter negatief.

Ondanks de extra middelen die het Rijk heeft verstrekt, blijft

onze financiële positie onder druk staan. In deze kadernota is er echter ook ruimte gezocht voor ontwikkelingen die van belang zijn voor de grote uitdagingen waar we als gemeente voor staan. Het financieel effect van deze ontwikkelingen is per programma weergegeven in onderstaand staatje. Bij de verschillende programma's is een toelichting opgenomen waar deze ontwikkelingen uit bestaan. Een aantal van deze ontwikkelingen zijn incidenteel van aard. Hiervan wordt voorgesteld om deze alsnog te dekken uit de algemene reserve. Om tot een meerjarig gezond financieel perspectief te komen is duidelijkheid in prioriteiten en taken nodig die passen binnen onze middelen (financieel en capaciteit). Daarom stellen we voor om in de komende periode een fundamentele kerntaken-dialoog te houden. Als eerste willen we alle taken die we als gemeente uitvoeren gaan analyseren. Als dit inzicht duidelijk is willen we daarna samen met de raad en de inwoners de dialoog aangaan en de keuzes voor de toekomst maken.

Bedragen * € 1.000				
	2026	2027	2028	2029
Meerjarenbegroting 2026-2029 inclusief begrotingswijzigingen t/m 30 mei 2025	-176	-632	-632	-543
Bijstellingen op basis van autonome ontwikkelingen				
Ontwikkelingen algemene uitkering	3.554	3.738	2.213	2.417
Aanpassingen verbonden partijen	-404	-415	-317	-329
Indexering en prijsstijgingen	-970	-975	-979	-982
Diverse bijstellingen als gevolg van autonome ontwikkelingen	-1.179	-1.321	-1.469	-1.149
Bijstellingen op basis van autonome ontwikkelingen	1.001	1.027	-552	-43
Ontwikkelingen				
Programma 1 Krachtige dorpen		-100	-100	-100
Programma 2 Participatie, ondersteuning en zorg	-387	-387	-282	-282
Programma 3 Veilige dorpen	-303	-303	-133	-133
Programma 5 Woonomgeving	183	183	183	183
Programma 6 Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	-230	-120	-120	-120
Programma 7 Bestuur, organisatie en dienstverlening	-341	-310	-155	-171
Ontwikkelingen	-1.079	-1.038	-608	-624
Dekking uit algemene reserve	555	430	0	0
Saldo na autonome ontwikkelingen	301	-212	-1.791	-1.210

Zie hoofdstuk 5 voor een uitgebreidere toelichting.

Coalitieakkoord Roerdalen 2024-2026

Samen zijn we Roerdalen!

Dit zijn onze speerpunten voor de komende jaren:

1 Samen doen

- a. Verbetering van de Dienstverlening & Communicatie
- b. Een organisatie die doet wat ze belooft
- c. Niet meer regels dan nodig
- d. Een groeiend netwerk van gemeente en inwoners
- e. Bewaken we onze Limburgse identiteit
- f. Blijvend investeren in de relatie met de hele gemeenteraad

**SAMEN
DOEN!**

jij, wij, allemaal

2 Sociaal Domein: Roerdalen zijn we samen

- a. Samen aan de lat voor bestaanszekerheid
- b. Uitvoeren Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
- c. Kansrijk opgroeien en vitaal ouder worden
- d. Iedereen telt mee
- e. De jeugd vormt het Roerdalen van de toekomst
- f. Digitale ontwikkeling, toegankelijk voor iedereen

3 Duurzame energie, natuur en klimaat

- a. Investeren in de energietransitie
- b. Zelf het goede voorbeeld geven
- c. Iedere inwoner moet mee kunnen doen
- d. Aan de slag met de warmtetransitie
- e. Koersvast richting 2050
- f. Ontwikkeling nieuwe natuur
- g. Bevorderen biodiversiteit

4 Bouwen en wonen

- a. Versnelling woningbouw
- b. Knelpunten voor starters oplossen
- c. Ruimte voor nieuwe woonconcepten
- d. Dorpsgrenzen oprekken
- e. Uitbreiden woonwagencentrales
- f. Werken aan een vitaal platteland

5 Aantrekkelijke en veilige leefomgeving

- a. Veilige en goed onderhouden wegen, trottoirs en fietspaden
- b. Versnellen verduurzaming openbare verlichting
- c. Groter bewustzijn van een veilige leefomgeving
- d. Passende accommodaties voor vitale dorpen

6 Gezond ondernemersklimaat

- a. Investeren in recreatie en toerisme
- b. Onderzoek uitbreiding bedrijventerreinen
- c. Beter samenwerken met ondernemers

7 Begroting in balans

- a. Een sluitende begroting vanaf 2025
- b. Investeren om te renderen

gemeente roerdalen

Het volledige coalitieakkoord kunt u vinden op onze website:
www.roerdalen.nl/college-van-burgemeester-en-wethouders

4. Ontwikkelingen per programma

4.1 Programma 1: Krachtige dorpen

Strategisch programmadoel: krachtige dorpen met veel sociale samenhang, goede basisvoorzieningen en weerbare inwoners.

Inleiding

Het programma Krachtige Dorpen gaat over het versterken van de sociale samenhang en de leefbaarheid in Roerdalen. Het richt zich op het sterker maken van de veerkracht en weerbaarheid van onze inwoners. Het programma gaat dan ook over belangrijke plekken zoals de school, de vereniging, het dorpshuis en belangrijke maatschappelijke partners in onze sociale basis, zoals, het sociaal team en het consultatiebureau. Het draait om mogelijkheden voor mensen om elkaar te ontmoeten, te ontspannen en zich te ontwikkelen.

Dit programma is de basis van het sociaal domein in Roerdalen. Het helpt om de sociale samenhang, leefbaarheid en de samenredzaamheid te vergroten. Centraal in dit programma staat de Samen Doen aanpak: we werken samen met inwoners aan beleid en voorzieningen.

Een belangrijk onderdeel van dit programma is het vergroten van bestaanszekerheid en daarmee het tegengaan van ongelijkheid in de samenleving. Dit omvat meer dan het tegengaan van financiële onzekerheid. We kijken ook breder: naar het verminderen van energiearmoede, betaalbare woningen en het zorgen voor gelijke kansen voor iedereen in de maatschappij. Dit doen we door bijvoorbeeld minimaregelingen passender en makkelijker toegankelijk te maken of energiecoaches in te zetten.

Programma 1 hangt nauw samen met programma 2 (Participatie, ondersteuning en zorg). Door de omvorming van het sociaal domein investeren we actief in

een sterke sociale basis, zodat inwoners zoveel mogelijk zelfstandig kunnen blijven. Dit betekent dat we steeds vaker kiezen voor vrij toegankelijke zorg, zonder dat een indicatie nodig is. Een sterke sociale basis helpt inwoners om minder afhankelijk te zijn van zorg en draagt bij aan een veilige en veerkrachtige leefomgeving, waarin mensen elkaar ondersteunen en actief deelnemen aan de gemeenschap. Dit heeft als gevolg dat veel ontwikkelingen die in programma 2 zitten, eigenlijk een thuis vinden in programma 1.

Vanaf 2026 werken we verder aan het verbeteren van het sociaal domein, waar meedoen, ontwikkelen en samen leven belangrijk zijn.

- Meedoen betekent dat iedereen een plek heeft in de samenleving en toegang heeft tot basisvoorzieningen zoals een woning, energie en sociale contacten.
- Ontwikkelen geeft mensen de kans om zich verder te ontwikkelen, bijvoorbeeld via werk, financiële zekerheid en een geschikte woning.
- Samen leven gaat over verbondenheid, waarbij mensen naar elkaar omkijken en elkaar helpen, zowel formeel als informeel.

Deze drie onderwerpen zorgen samen voor een sterke sociale basis, waarin mensen geholpen worden én de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen en actief deel te nemen aan hun dorp en gemeenschap.

Samen bouwen we aan een sterk Roerdalen, waar iedereen kan meedoen, zich kan ontwikkelen en zich verbonden voelt.

Overzicht van de ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Bibliotheekwerk				
			Relatie met programma 2	
Aanleiding: Aansluiting bibliotheekwerk bij landelijke richtlijnen.				
Toelichting: We willen ervoor zorgen dat in elk dorp de bibliotheekvoorzieningen toegankelijk blijven. Daarom is het nodig om tegemoet te komen aan de subsidieaanvraag van de bibliotheek stichting waarmee we samenwerken.				
Financieel effect				
Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
	100.000	100.000	100.000	Structureel
Onderbouwing				
De kosten voor het bibliotheekwerk zijn de afgelopen jaren toegenomen en door ons niet geïndexeerd. Dit willen we corrigeren door de subsidieaanvraag Bibliorura toe te kennen.				

Onderwerp: Actualisatie accommodatiebeleid	
	Relatie met programma 2
Aanleiding: We actualiseren ons accommodatiebeleid zoals benoemd in de begroting 2025	
Toelichting: De actualisatie van het accommodatiebeleid is volgens planning eind 2025 gereed. In december leggen we een raadsvoorstel voor aan de gemeenteraad. Bij dit voorstel horen uitvoeringsplannen met financiële gevolgen.	

Onderwerp: Actualisatie subsidiestelsel	
	Relatie met programma 2
Aanleiding: We actualiseren ons subsidiestelsel	
Toelichting: In 2026, na vaststelling van het accommodatiebeleid, staat de actualisatie van het subsidiestelsel op de planning. Dit is een organisatie breed project, met impact op verschillende afdelingen en een groot Samen Doen gehalte. Deze actualisatie is geen regulier werk, wat betekent dat er tijdelijk capaciteit beschikbaar moet komen.	

Onderwerp: Voortgang financiering basisondersteuning	
	Relatie met programma 2
Aanleiding: De subsidieregeling Basisondersteuning Roerdalen 2023 loopt in 2026 af.	
Toelichting: De subsidieregeling Basisondersteuning Roerdalen 2023 loopt in 2026 af. Deze subsidie is toendertijd via een subsidietender verstrekt aan een samenwerkingsverband van vier zorg- en welzijnspartijen; inmiddels alom bekend als Sociaal Team Roerdalen. We willen de succesvolle samenwerking voortzetten waarbij de continuïteit van de samenwerking gewaarborgd blijft. In 2026 wordt gezien welke stappen en keuzes nodig zijn om deze samenwerking, met oog voor het financieel en juridisch perspectief, te kunnen borgen.	

Onderwerp: IZA ontwikkelingen regionaal

Relatie met programma 2

Aanleiding:

Over de IZA-middelen blijft onzekerheid bestaan

Toelichting:

De onderhandelingen met het Rijk zijn volop gaande. Tot nog toe zijn er steeds IZA-middelen beschikbaar gekomen die kunnen worden ingezet voor projecten. Mochten deze onderhandelingen niet slagen dan komt dit volledig voor rekening van gemeenten en moeten we keuzen maken wat wel en niet meer kan.

Onderwerp: Inzet gedragsdeskundige op de basisschool

Relatie met programma 2

Aanleiding:

Het project *Samen deskundig in en rondom school* is vanaf 2026 structurele aanpak bij de voorschoolse opvang en in het basisonderwijs.

Net zoals voor de kinderen in de basisschool leeftijd (4 t/m 12 jaar) profiteren ook jonge kinderen (0 t/m 4 jaar) ervan wanneer er -met de inzet van een gedragsdeskundige- meer openheid ontstaat in de normale omgeving, om over eerste kleine zorgen en problemen te praten nog voordat deze uitgroeien tot grote problemen. De basisschool is zo'n laagdrempelige omgeving. Als kleine problemen klein blijven en meer in de omgeving worden opgelost, zorgt dit voor minder druk op de specialistische voorzieningen.

Onderwerp: Regeling tegemoetkoming meerkosten chronisch zieken

Relatie met programma 2

Aanleiding:

De Regeling tegemoetkoming meerkosten chronisch zieken is een uitvoering van het amendement 2022A14 en 2021A11 in het kader van de inzet van de reserve Armoedefonds. Komend jaar stellen we, naar aanleiding van de evaluatie, een aanpassing van de regeling voor.

Toelichting:

De regeling chronisch zieken biedt financiële ondersteuning aan inwoners met een chronische ziekte die aantoonbaar meer kosten maken. Uit de evaluatie blijkt dat er zeer weinig aanvragen worden gedaan door inwoners met een inkomen boven de 130% van het sociaal minimum. Dit wijst erop dat de doelgroep die daadwerkelijk gebruikmaakt van de regeling zich concentreert aan de onderkant van de inkomensgrens. Wij willen vanaf 2026 dan ook een inkomensgrens hanteren van 130% in plaats van de huidige 150%.

4.2 Programma 2: Participatie, ondersteuning en zorg

Strategisch programmadoel: zelfredzame inwoners die kunnen deelnemen in de samenleving

Inleiding

Programma 2 gaat over de ondersteuning van inwoners met een hulpvraag. We werken vanuit nabijheid, maatwerk en betrokkenheid, zodat iedereen passende hulp krijgt. In programma 1 gaven we al aan dat we inzetten op een sterke, breed toegankelijke sociale basis. Dit blijft de insteek van alle professionals in het sociaal domein in Roerdalen. Professionals en vrijwilligers werken dorpsgericht en samen, waardoor ondersteuning effectief en dichtbij georganiseerd wordt.

De beweging van het sociaal domein in Roerdalen is klaar voor de volgende fase. Onze overtuiging dat we ingewikkelde hulp kunnen terugbrengen naar de menselijke maat blijft overeind. We zien de gewenste

resultaten van de pilot projecten die we vanuit de omvorming hebben ingezet en willen deze voor de toekomst structureel organiseren. Vanuit deze sterke sociale basis werken we verder zodat zorg en ondersteuning blijven passen bij wat onze inwoners nodig hebben.

We werken volgens het idee van Positieve Gezondheid, waarbij we preventie belangrijk vinden in het beleid. Als we investeren in preventie, voorkomen we dat kleine problemen groter worden en kunnen we op de lange termijn de kosten dempen. We willen ook beter begrijpen welke preventieve maatregelen echt helpen. Daarom verzamelen we gegevens en verhalen van inwoners om te zien wat werkt en hoe we het effect kunnen vergroten.

Overzicht van de ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Werkgeversservicepunt (WSP)				
				Relatie met programma 1
Aanleiding: Bij de start van de samenwerking met betrekking tot het werkgeversservicepunt (WSP) zijn afspraken gemaakt over het aantal in te brengen fte's per gemeente. Vanuit Roerdalen leveren we 0.5 fte formatie aan het WSP. Door het besluit van WSP MLO om aanbodgericht te gaan werken zijn na een aantal jaren de kosten gestegen.				
Toelichting: Het aanbodgericht werken is nodig, omdat de doelgroep veranderd is (complexere problematiek). Door aanbodgericht te werken kunnen meer duurzame plaatsingen gerealiseerd worden. De extra kosten die het aanbodgericht werken met zich meebrengt zijn tot nu toe (deels) gefinancierd door gemeente Roermond en de arbeidsmarktregio Midden-Limburg. Vanaf 2026 worden deze extra kosten middels een begroting van het WSP verdeeld over de 5 deelnemende gemeenten.				
Financieel effect				
Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
96.000	96.000	96.000	96.000	Structureel
Onderbouwing				
Het budget is gebaseerd op de WSP MLO begroting. Budget voor aanbodgericht werken.				

Onderwerp: Re-integratiebudget

Relatie met programma 1

Aanleiding:

Het re-integratiebudget is een aantal jaren niet geïndexeerd, terwijl de kosten stijgen. Sinds 2023 wordt dit budget structureel overschreden. In 2024 hadden we hier een overschrijding van € 80.000 en we verwachten dat dit structureel nodig is om de doelgroep goed te kunnen bedienen

Toelichting:

We investeren op re-integratie om inwoners richting (betaald) werk te leiden. Hiermee trachten we de uitstroom van de uitkeringen te stimuleren.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
80.000	80.000	80.000	80.000	Structureel

Onderbouwing

De kosten voor re-integratietrajecten zijn hoger geworden, omdat:

- de prijzen gestegen zijn;
- meer inwoners begeleid worden door extra inzet op de doelgroep activering van jongeren;
- de nieuwe Wet Inburgering maakt dat de kosten gestegen zijn vanwege de intensiteit van de trajecten;
- de doelgroep die aan het werk is met loonkostensubsidie (LKS) toegenomen is en aan deze doelgroep bijna altijd een jobcoach is verbonden.

Onderwerp: Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg (CJG-ML)

Relatie met programma 1 en 3

Aanleiding:

De problemen waar jeugdigen en gezinnen mee komen worden steeds ingewikkelder. Er is een toename in complexiteit van de casuïstiek en er zijn uitdagingen in de jeugdketen. Het CJG-ML is een belangrijke basisvoorziening. Het ondersteunt jeugdigen en gezinnen bij vragen over opvoeden, opgroeien en het versterken van de thuissituatie.

Toelichting:

Om hier beter op te kunnen inspelen, richten we een regionaal Plusteam in. Dit team helpt bij het oppakken van complexe casussen. De inzet van het Plusteam is nodig om aan te kunnen sluiten op landelijke ontwikkelingen:

- In het Toekomstscenario Kind—en Gezinsbescherming is er veel aandacht voor sterke, lokale teams;
- In de regio werken we hier aan met het programma Samen voor Veilig;
- Ook de Hervormingsagenda Jeugd vraagt om een betere ondersteuning dicht bij jeugdigen en gezinnen.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
55.000	55.000	55.000	55.000	Structureel

Onderbouwing

- Dit is onderdeel van een regionale aanpak waar ons aandeel: 0,43 fte is.

Onderwerp: Jongerenactivering

Relatie met programma 1

Aanleiding:

De twee voorliggende projecten activering en jongeren continueren.

Toelichting:

We willen de twee projecten die in 2024 zijn ingezet om mensen meer te activeren voortzetten. De extra capaciteit is met name ingezet en nodig om het contact met jongeren en mensen in een langdurige uitkering te intensiveren. We zien de afgelopen periode dat de problematiek groter wordt.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
51.000	51.000	51.000	51.000	Structureel

Onderbouwing

Het gaat over 2 formatieplaatsen binnen SC MER-SD die op basis van de verdeelsleutel betaald worden.

Onderwerp: Dementievriendelijke gemeente

Relatie met programma 1

Aanleiding

De bevolking van Roerdalen vergrijsd, dementie neemt toe

Roerdalen wil een gemeente zijn voor inwoners van 0 tot 100+. We doen al veel voor onze jongere inwoners. Tegelijkertijd zien we dat de populatie van Roerdalen vergrijsd, meer dan elders. Ook dementie komt meer voor in Roerdalen (3%) dan elders in den lande (2%) en dit neemt steeds verder toe. Dementie heeft veel impact op degene die het betreft en diens omgeving. We willen handelen op de toename van dementie in onze gemeente, zodat deze inwoners zich thuis kunnen blijven voelen in Roerdalen. Daarom willen we een dementievriendelijke gemeente worden. Activiteiten waardoor deze inwoners actief en betrokken blijven bij de samenleving en activiteiten voor ondersteuning van diens mantelzorgers worden hiermee structureel gemaakt.

Onderwerp: Zorg & Veiligheid

Relatie met programma 3

Aanleiding:

De hulpvragen van onze inwoners in Roerdalen zijn de afgelopen jaren veranderd. Problemen zoals psychische klachten, verslaving, schulden en onveiligheid komen in onze dorpskernen steeds vaker voor en worden steeds complexer.

Toelichting:

Er is duidelijk meer behoefte aan maatwerk, langdurige begeleiding en een aanpak die zorg en veiligheid verbindt.

Er is een tijdelijke financiële impuls nodig (2 jaar) voor de opschaling van de behandeling van complexe casuïstiek. Dit is nodig voor de ontwikkeling van betrouwbare operationele werkprocessen. Daarbij is het van belang deze werkprocessen te uniformeren op het niveau van de MER-gemeenten, waarmee de efficiëntie en kwaliteit van interventies verbetert. Na evaluatie zullen benodigde middelen opnieuw beoordeeld worden.

Als we dit niet doen kunnen we niet meer alle casuïstiek oppakken, met het risico op toenemende openbare orde problematiek. Ook wordt er dan geen nieuw beleid ontwikkeld en kunnen we inwoners niet passend en toegankelijk ondersteunen.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
105.000	105.000			Incidenteel

Onderbouwing

- € 40.000 voor het versterken van onze sociale basis. Zodat wij ons kunnen richten op complexe casussen en zorg en veiligheid effectief kunnen waarborgen;
- € 40.000 voor bijzondere aandacht voor onze meest kwetsbare jeugd, zodat we jongeren tijdig kunnen ondersteunen en voorkomen dat zij in risicovolle situaties belanden.
- € 25.000 als werkbudget om flexibele, op maat gemaakte zorg aan te bieden die aansluit bij de specifieke behoeften van onze inwoners en bijdraagt aan hun veiligheid.

Onderwerp: Maatschappelijk opvang/beschermd wonen

Relatie met programma 2

Aanleiding:

Een dekkend aanbod op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijk opvang

Toelichting:

In de regio hebben we afgesproken dat we gezamenlijk aan de lat staan voor een dekkend aanbod op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dat betekent dat we in samenwerking met de MER gemeenten moeten kijken naar een goede invulling van deze woonbehoefte voor 2026 en verder. We streven naar het realiseren van een locatie voor beschermd wonen in de gemeente Roerdalen. Wanneer de ontwikkelingen concreter worden, zal het realiseren van deze locatie mogelijk extra inzet van beleidscapaciteit en middelen vragen.

4.3 Programma 3: Veilige dorpen

Strategisch programmadoel: veilige en leefbare dorpen

Inleiding

Het programma *Veilige dorpen* beschrijft de ontwikkelingen op het gebied van openbare orde en veiligheid en bevat voorstellen om de basis te versterken en voorbereid te zijn op nieuwe veiligheidsvraagstukken in een onvoorspelbare wereld. Hoewel onze dorpen nog steeds als relatief veilig worden ervaren, verandert de aard van het veiligheidsdomein fundamenteel. Traditionele criminaliteit zoals woninginbraak en diefstal maakt steeds vaker plaats voor diffuse en moeilijker grijpbare fenomenen zoals ondermijnende criminaliteit, digitale dreigingen, polarisatie, radicalisering en extremisme. Daarbovenop zien we de complexe zorgen veiligheidsvraagstukken, waarin sociaal-maatschappelijke kwetsbaarheid samenkomt met risico's voor de openbare orde.

De gebeurtenissen van de afgelopen jaren – zoals de coronapandemie en de plotselinge instroom van vluchtelingen – maken op indringende wijze duidelijk hoe kwetsbaar en veranderlijk onze samenleving is. Ze laten zien hoe snel maatschappelijke omstandigheden kunnen omslaan en hoe ingrijpend de gevolgen daarvan kunnen zijn voor de openbare orde en veiligheid. Het aangezicht van veiligheid is daarmee wezenlijk veranderd. Dit vraagt van ons niet alleen meer wendbaar-

heid en bestuurlijke alertheid, maar ook versterking van de lokale basis en een investering in weerbaarheid, continuïteit en veerkracht.

De afgelopen jaren hebben we op het gebied van veiligheid vooral gefocust op het oppakken van urgente vraagstukken en het waar mogelijk beperken van risico's. De werkzaamheden zijn in belangrijke mate bepaald door de actualiteit: incidenten, signalen uit de samenleving en regionale initiatieven vroegen om directe inzet. Daarnaast heeft de gemeente projecten mogelijk gemaakt als de Risk Factory en natuurbrandmanagement. Er is veel werk verzet, maar er is meer nodig om structureel te bouwen aan beleidsontwikkeling, projecten en effectieve samenwerkingen.

Tegen deze achtergrond biedt *programma 3 – Veilige dorpen* een moment om de inzet op veiligheid in Roerdalen te versterken en beter te organiseren. We richten ons op het op orde brengen van de basis, met gerichte investeringen op beleid, coördinatie en uitvoering. Daarnaast leggen we de nadruk op weerbaarheid en continuïteit, met aandacht voor communicatie en samenwerking met inwoners en partners. Daarmee leggen we een stabiele basis om goed te kunnen inspelen op veeleisende veiligheidsvraagstukken.

Overzicht van de ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Basis op orde veiligheid

Relatie met programma 1 en 2

Aanleiding

De gemeentelijke inzet op Openbare Orde en Veiligheid versterken in lijn van de maatschappelijke ontwikkelingen.

Toelichting

De huidige formatie van 2 fte binnen het veiligheidsdomein is niet toereikend om adequaat te blijven inspelen op de toenemende omvang van veiligheidsthema's. Roerdalen bevindt zich aan de ondergrens van benodigde formatie wanneer dit wordt afgezet tegen vergelijkbare gemeenten. Hoewel er continu gezocht wordt naar samenwerking binnen de veiligheidsregio, de MER-gemeenten, RIEC en het ACT! interventieteam, blijft een stevige interne regierol noodzakelijk.

Een tijdelijke uitbreiding met 1 fte biedt ruimte om richting te geven aan beleid voor complexe vraagstukken en om de werkprocessen ervoor in te richten. Het zorgt ervoor dat de basis op orde gebracht kan worden. Onderdeel daarvan is dat de tijdelijke uitbreiding ons in staat stelt om strategische kansen, zoals de Regiodeal en andere bovenlokale initiatieven, actief te benutten en de samenwerking effectiever vorm te geven.

Om de doelstelling, het op orde krijgen van de basis, te halen trekken we twee jaar uit. Op een later moment kan opnieuw worden bekeken of en welke inzet structureel nodig is bij de dan geldende opgaven en context.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
100.000	100.000			Incidenteel

Onderbouwing

Het budget is gebaseerd op 1 fte schaal 10.

Onderwerp: Versterken weerbaarheid, continuïteit en crisisbeheersing

Relatie met programma 2, 4, 5, 7

Aanleiding

De oproep van het Rijk aan gemeenten om de weerbaarheid van de samenleving te versterken.

Toelichting

We staan voor de opgave om onze rol binnen het nationale weerbaarheidsvraagstuk in te vullen. Deze opgave is direct verbonden met actuele maatschappelijke ontwikkelingen, met name de toenemende geopolitieke spanningen. Deze ontwikkelingen vragen om een structurele, integrale benadering van maatschappelijke weerbaarheid en continuïteit.

Een weerbare samenleving is in staat om schokken – zoals langdurige uitval van voorzieningen, schaarste of maatschappelijke verstoring – op te vangen en ervan te herstellen. Dat vraagt om voorbereiding, samenwerking en bewustwording op alle niveaus: bij overheden, publieke en private partners, maatschappelijke organisaties én inwoners.

De inzet van een tijdelijke adviseur weerbaarheid, continuïteit en crisis is van belang om deze maatschappelijke opdracht inhoudelijk en organisatorisch vorm te geven, met:

- Het integraal ontwikkelen en inrichten van de gemeentelijke bedrijfscontinuïteit;
- De ontwikkeling van beleid en uitvoeringskracht op het gebied van maatschappelijke en organisatorische weerbaarheid, in samenhang met duurzaamheid en bestaanszekerheid;
- Het versterken van netwerken en samenwerkingsverbanden, zoals met de veiligheidsregio, MER-partners en landelijke programma's.

Aangezien op dit moment nog niet te voorspellen is hoe de context en benodigde inzet op dit thema zich ontwikkelt kiezen we voor een projectmatige inzet voor twee jaar.

Communicatie is een essentieel instrument binnen het veiligheidsdomein. Door inwoners tijdig, begrijpelijk en doelgericht te informeren over risico's en hun eigen rol daarin, vergroten we zowel de betrokkenheid als de weerbaarheid in onze dorpen.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
70.000	70.000			Incidenteel

Onderbouwing

Het budget is gebaseerd op 0,5 fte schaal 10 (50.000) en communicatiebudget van 20.000

Onderwerp: Uitbreiding formatie BOA

Relatie met programma

Aanleiding

De toename in benodigde BOA-capaciteit.

Toelichting

De inzet van buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) is een onmisbare schakel in het lokaal veiligheidsbeleid. BOA's dragen bij aan het handhaven van openbare orde, het voorkomen van overlast en het verhogen van de zichtbaarheid en aanspreekbaarheid van de gemeente in de leefomgeving van inwoners. De taken variëren van toezicht op parkeer- en afvalbeleid tot aanwezigheid bij evenementen, signalering van ondermijning en betrokkenheid bij integrale controles op risicolocaties zoals vakantieparken.

De vraag naar BOA-inzet neemt toe, mede als gevolg van:

- Groeiend aantal meldingen en signalen vanuit inwoners en ondernemers over overlast, leefbaarheid en handhavingsverzoeken;
- Structurele onderbezetting tijdens piekmomenten zoals avonden, weekenden en vakantieperiodes, waarin de toezichtsvraag juist het grootst is;
- Beperkte capaciteit bij de politie, waardoor meer druk op gemeentelijke handhaving ontstaat om lokaal zichtbaar en aanspreekbaar te zijn;
- De behoefte aan signalen ondermijning voor de aanpak van grensoverschrijdende en georganiseerde criminaliteit.

Een landelijke vuistregel hanteert 1 fte BOA per 5.000 inwoners als uitgangspunt voor een basisvoorziening. Met circa 20.000 inwoners zou dit voor ons neerkomen op een minimale formatie van 4 fte. In de praktijk beschikt Roerdalen op dit moment over slechts 2 fte BOA-capaciteit, waarmee de gemeente onder de indicatieve norm zit. Daarbij komt dat Roerdalen – vergeleken met omliggende gemeenten binnen de MER-regio – de laagste bezetting kent.

Deze onderbezetting maakt Roerdalen kwetsbaarder, zeker in de avonduren, weekenden en bij onverwachte situaties of ziekte. Het beperkt bovendien de flexibiliteit en effectiviteit om adequaat op te treden bij signalen van overlast.

Door op te schalen richting het basisniveau (met 1.5 fte) wordt het mogelijk toezicht en handhaving consistent en beter afgestemd op de lokale behoefte in te zetten.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
112.000	112.000	112.000	112.000	Structureel

Onderbouwing

Het budget is gebaseerd op 1,5 fte BOA schaal 7 incl. kosten voor opleiding en uitrusting.

Onderwerp: Opvang zwerfdieren

Relatie met programma

Aanleiding

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om gevonden huisdieren tijdelijk op te vangen en dragen zorg voor dierenwelzijn in het kader van openbare orde en veiligheid. De huidige overeenkomst met de dierenopvang loopt tot en met 31 december 2025. Gezien het gebrek aan alternatieve opvangmogelijkheden in de regio en de toenemende druk op bestaande faciliteiten, is het voornemen om deze overeenkomst op korte termijn met maximaal drie jaar te verlengen in samenwerking met andere Midden-Limburgse gemeenten.

Toelichting

Om de kwaliteit van de opvang voor drie jaar te waarborgen, is het van belang de huidige organisatievorm aan te passen. De bijdrage moet verhoogd worden waarbij wordt gerekend met een bedrag van € 2,00 per inwoner in totaal. Het bedrag is bedoeld om de aanstelling van een vaste kracht mogelijk te maken. Binnen dit bedrag worden tevens de kosten voor de opvang en de dierenambulance geborgd. Deze aanpassingen betekenen een verdubbeling van het huidige budget voor dierenopvang. In de verlengde periode moeten we op zoek gaan een alternatieve oplossing.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
21.000	21.000	21.000	21.000	Structureel

In de berekening van het budget is uitgegaan van € 2,00 per inwoner in totaal. Genoemd bedrag is extra op de bestaande begroting.

4.4 Programma 4: Economie, natuur, toerisme, cultuur en duurzaamheid

Strategisch programmadoel: bevorderen van duurzaamheid en het versterken van de gebiedsgerichte ruimtelijke, sociale en economische samenhang.

Inleiding

Het programma *'Economie, natuur, toerisme, cultuur en duurzaamheid'* richt zich op het creëren van nieuwe, duurzame mogelijkheden op het gebied van natuur, toerisme en recreatie, cultuur en duurzaamheid — binnen een beleidsruimte die steeds beperkter wordt. Deze thema's vormen de economische motor van onze gemeente. In 2025 is in dit programma naast de reguliere werkzaamheden sterk ingezet op de verdere implementatie van de Omgevingswet, de vaststelling (en opstarten uitvoering) van de Koers Duurzaamheid 2050 en het leveren van input voor de regionale vertaalslag naar concrete programma's en projecten voor de Regio Deal.

De beleidsvrijheid van gemeenten om zelf invulling te geven aan maatschappelijke ontwikkelingen komt steeds meer onder druk te staan. Het Rijk grijpt vaker en steviger in door middel van wet- en regelgeving, of draagt taken over aan provincies en regio's. Tegelijkertijd lopen de beschikbare capaciteit en middelen om deze taken in medebewind uit te voeren of om te participeren in voor onze gemeente belangrijke trajecten, steeds verder achter bij wat nodig is.

Een deel van deze ontwikkeling hangt samen met de toenemende juridisering van de samenleving (zie programma 7). Een ander deel zorgt ervoor dat reguliere werkzaamheden onder druk komen te staan. Hierdoor wordt samenwerking met andere partijen steeds meer een noodzaak. Als gemeente moeten we daarom per

samenwerking of samenwerkingsverband goed afwegen welke rol en positie we daarin willen innemen.

Afhankelijk van de doelen die we willen bereiken, kan de gemeente zelf bepalen op welke samenwerking of samenwerkingsverbanden we de focus leggen. Dit kan zowel grensoverschrijdend zijn (tussen gemeenten), als in samenwerking met andere publieke of private partners. Op deze manier kunnen we bestaande werkgelegenheid behouden en (in)direct nieuwe werkgelegenheid creëren voor onze inwoners. Door deze versterking vergroten we de aantrekkelijkheid van onze gemeente als plek om te wonen, werken en leven.

Dit programma staat dan ook in nauwe verbinding met meerdere opgaven, zoals Duurzaamheid, Bestaanszekerheid, Weerbaarheid van gemeente en gemeenschap, en ons lokale DNA, onder meer tot uiting komend in *Samen Doen* en *Klein Geluk* (Toeristisch Platform Roerdalen).

De komende jaren gaan enkele van de hierboven genoemde dossiers een nieuwe fase in. Zo krijgt de uitvoering van de Koers Duurzaamheid 2050 verder vorm, worden de zonnepelden en reclamemasten gerealiseerd en zichtbaar in het buitengebied, en wordt gestart met het opstellen van een Omgevingsplan. Daarnaast worden de eerste ervaringen opgedaan met het nieuwe Toeristisch Platform Roerdalen, en worden programma's en projecten uit de Regio Deal verder uit-

gewerkt, opgestart en in sommige gevallen al uitgevoerd. Veel van deze ontwikkelingen zullen zichtbaar en merkbaar zijn in de leefomgeving.

Tegelijkertijd wordt er achter de schermen hard gewerkt om toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken en

te blijven ondersteunen. Een belangrijke uitdaging is het vinden van duurzame, passende bestemmingen voor vrijkomende agrarische bedrijven (VAB's) en andere leegstaande bouwwerken. Dit biedt kansen voor nieuwe ontwikkelingen, het behoud van het karakteristieke landschap en de versterking van het buitengebied.

Overzicht van de ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Koers Duurzaamheid	
	Relatie met programma; 2, 5, 6, 7
Aanleiding: In juli 2024 heeft de raad de koers Duurzaamheid 2050 vastgesteld. Momenteel werken we samen met onze inwoners en partners aan onze doelen voor 2030 en 2050. De zes thema's zijn; - Duurzame opwek. - Warmtetransitie. - Natuur en biodiversiteit (programma 4). - Duurzame waterhuishouding (programma 6) - Maatschappelijk vastgoed en openbare ruimte (programma 1 en 6). - Innovatie en experiment (koppeling met de Regio Deal, bijvoorbeeld verduurzaming bedrijventerreinen).	
Toelichting: Met de koers als rode draad dragen we bij aan bestaanszekerheid, en Samen Doen door samen te werken aan projecten als energie armoede, GVR en het wijkuitvoeringsplan in Vlodrop. Daarnaast is duurzaamheid een thema dat bij andere werkelden steeds meer moet worden meegenomen, denk aan projecten in de openbare ruimte, aan woningbouwprojecten, of afvalstromen.	

Onderwerp: Omgevingswet	
	Relatie met programma 1 en 5
Aanleiding: Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Wij zijn nog niet klaar met de implementatie van de wet. De Omgevingsvisie is vastgesteld en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is operationeel. Wij zijn gestart met het laatste hoofdonderdeel van de transitie, het omgevingsplan.	
Toelichting: In 2025 zijn we gestart met het opstellen van het omgevingsplan. Hierbij worden wij ondersteund door een adviesbureau. Wij starten met regels voor woongebieden zodat bouwplannen sneller kunnen worden uitgevoerd. Een volledig omgevingsplan moet op 31 december 2031 gereed zijn. Wij werken daar gefaseerd naar toe.	

Onderwerp: Diverse ontwikkelingen landelijk gebied; natuur, economie, toerisme

Relatie met programma

Aanleiding:

Vanuit het Rijk en provincie wordt steeds meer regie gevoerd op ontwikkelingen in het landelijk gebied. Denk bijvoorbeeld aan natuurontwikkeling, beperkingen rondom natuurgebieden en waterlopen. Dit vraagt ook extra inzet van de gemeente. Maar ook dat er voor (agrarisch) ondernemers beperkingen gelden in hun huidige bedrijfsvoering en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden (waaronder de Voormalige agrarische bedrijven, VAB's). Pijler 2 van de Regiodeal biedt kansen, maar ook uitdagingen, om hier op een vernieuwende manier naar te kijken.

Daarnaast zijn er lokale ontwikkelingen zoals:

- uitbreidingsmogelijkheden onderzoeken bedrijventerrein
- mogelijkheden voor Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's)
- het borgen dat wij een groene gemeente blijven die aantrekkelijk is en blijft voor recreatie en toerisme.

Toelichting:

In al deze ontwikkelingen zorgen we dat we zoveel mogelijk samenwerken met onze inwoners en bedrijven. Denk hierbij aan het Toeristisch Platform, de samenwerking met ondernemersverenigingen. Dit doen wij onder de noemer Samen Doen en Klein Geluk. Er liggen linken naar weerbaarheid en ondermijning, programma 3, door te zorgen voor een goede invulling van vrijkomende gebouwen.

Daarnaast verkennen we samen met bedrijven de mogelijkheden voor verduurzaming. En er ligt natuurlijk een link naar de werkgelegenheid (bestaanszekerheid).

Onderwerp: Regio Deal

Relatie met programma 1,2,3,5,6,7

Aanleiding

Met de Regio Deal die is toegekend investeren we de komende vier jaar, samen met de regiogemeenten in de brede welvaart in Midden Limburg. In 2025 zijn samenwerkingsafspraken gemaakt en in 2025 en 2026 worden binnen die afspraken aan subsidiewaardige programma's en projecten middelen toegekend.

De 4 pijlers van de Regio Deal Midden-Limburg zijn:

1. Leefbaarheid;
2. Landschap en Klimaatadaptatie/biodiversiteit;
3. Arbeidsmarkt, Economie en Onderwijs;
4. Regionale Samenwerking.

Deze bieden volop mogelijkheden om op een bij de DNA van onze gemeente passende wijze bij te dragen aan onze prioriteiten op het gebied van bestaanszekerheid, duurzaamheid en weerbaarheid van de gemeente en de gemeenschap.

Voor de langere termijn zetten wij in Midden Limburg in op het versterken van de relatie met het Rijk via het Nationaal Programma Vitale Regio's, waaronder het programma 'Elke Regio Telt' valt. Het Rijk stuurt erop aan, dat dit verweven wordt in de pijler Regionale Samenwerking. In programma 7 is er capaciteit opgenomen om de regionale vertaalslag van ambitie naar concrete programma's te maken. Dit biedt de kans dat Roerdalen zo optimaal mogelijk gebruik kan maken van de Regio Deal ten behoeve van de brede welvaart.

Toelichting en gevolgen voor uitvoering en financiën: de hierboven genoemde ontwikkeling heeft directe gevolgen voor de uitvoering van projecten die wij binnen dit kader gaan uitvoeren. De gevolgen voor uitvoering en financiën zijn hiervan nog niet bekend.

Onderwerp: Versterking regie

Relatie met programma 5, 6

Aanleiding:

De beleidsvrijheid om op gemeenteniveau invulling te geven aan ontwikkelingen die ons raken, wordt steeds meer aan banden gelegd.

Toelichting en gevolgen voor uitvoering en financiën: Het Rijk neemt meer regie middels wet- en regelgeving (bijvoorbeeld Omgevingswet, Delta Rijn Corridor, Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee, systeemverandering op energie), of geeft de provincie (bijvoorbeeld provinciale omgevingsvisie POVI, ontwikkelingen Nationaal Park) of de regio's (Nationaal Programma Vitale Regio's, Regio Deal) de taken om dit te doen. Tegelijkertijd lopen de beschikbare capaciteit en middelen om deze taken in medebewind uit te voeren of om te participeren in voor onze gemeente belangrijke trajecten, steeds verder achter bij wat nodig is. De hierboven genoemde ontwikkeling legt een steeds groter beslag op de reguliere capaciteit. De gevolgen hiervan zijn nog niet bekend.

Onderwerp: Economie

Relatie met programma 6

Aanleiding

Het faciliteren van lokale ondernemers.

Toelichting en gevolgen voor uitvoering en financiën: In 2026 kijken we naar mogelijke uitbreiding van het bedrijventerrein bij Vlodrop met als doel het faciliteren van de lokale ondernemers. De verduurzaming van een bestaand bedrijventerrein komt ook als project in de Regio deal aan de orde. De gevolgen hiervan zijn nog niet bekend.

Onderwerp: Voormalige agrarische bebouwing

Relatie met programma 2,3,5,6

Aanleiding:

De gemeente staat voor de uitdaging om vrijkomende agrarische bedrijven (VAB's) en bouwwerken samen met de eigenaren een nieuwe duurzame bestemming te geven. Dit biedt kansen voor nieuwe ontwikkelingen, behoud van het landschap en versterking van het buitengebied.

Toelichting:

In 2026 gaan we projectmatig aan de slag met het opstellen van beleid voor de transitie van vrijkomende agrarische bedrijven en bouwwerken. Hierbij betrekken we onze inwoners en bedrijven. In de Regio Deal is deze transitie binnen de pijler Landschap en Klimaat ook een van de focuspunten.

Gevolgen voor uitvoering en financiën: De gevolgen hiervan zijn nog niet bekend.

4.5 Programma 5: Woonomgeving

Strategisch programmadoel: woningen (ver)bouwen naar behoefte, zodat we zowel op de korte alsook op de lange termijn voorzien in een toekomstbestendige woningvoorraad.

Inleiding

Het programma Woonomgeving gaat over het wonen in Roerdalen. Zes dorpen en verschillende buurtschappen met een eigen identiteit, ingebed in een landelijke- en groene omgeving, maken dat het uitstekend wonen is in Roerdalen. Door allerlei (landelijke) ontwikkelingen staat het goed wonen en de beschikbaarheid van een passende woning voor iedereen onder druk.

De beleidsvrijheid om op gemeenteniveau invulling te geven aan ontwikkelingen die ons raken, wordt steeds beperkter. Het Rijk neemt de regie voor wet- en regelgeving (bijvoorbeeld met de op handen zijnde Wet versterking regie Volkshuisvesting, de Woondeal of via de Woontop-afspraken) strakker in handen, of geeft de provincie (bijvoorbeeld via de POVI, Limburg Centraal en 'het straatje erbij') of de regio's (via het Nationaal Programma Vitale Regio's) de taken om dit te doen. De benodigde capaciteit en middelen bij bovenstaande ontwikkelingen lopen, hoewel steeds vaker aangevuld door incidentele subsidiemogelijkheden, steeds verder uit de pas. De regionale samenwerking wordt hierbij steeds meer vanuit het Rijk of de provincie een vereiste. Een woningmarkt is immers niet alleen lokaal maar (sub)regionaal en daarnaast zoeken de hogere overheden naar mogelijkheden om de druk van de nationale woonopgave gelijkelijk te verdelen. Hierbij hebben we ook (binnen wonen voor iedereen) aandacht voor nieuwe woonvormen, huisvesting van spe-

cifieke doelgroepen (waaronder ook de woonwagenlocaties). Een en ander krijgt invulling vanuit de visie op welzijn, wonen en zorg een plek in het Volkshuisvestingsprogramma. Roerdalen heeft ambitie op het gebied van woningbouw zoals opgenomen in ons 'Actieplan versnellen woningbouw' en heeft al meerdere jaren een regionale trekkersrol op het gebied van Wonen. De taken die bij de trekkersrol horen nemen steeds meer toe, er is in ieder geval een ondersteuner nodig voor deze taak.

Naast de regionale samenwerking op wonen, waarop steeds meer gestuurd wordt door de hogere overheden, werken we binnen dit programma ook nog in andere verbanden samen. Denk hierbij aan de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN) die momenteel een doorontwikkeling maakt naar een robuuste regionale omgevingsdienst, maar ook aan de samenwerking op het gebied van afval. Hierbij bepalen we als gemeente, binnen de mogelijkheden die er zijn, zelf hoe we ons hierin positioneren. Afhankelijk van de doelen die we willen bereiken kan de gemeente zelf kiezen waarop we meer de focus leggen.

Door te bouwen naar behoefte dragen we bij aan bestaanszekerheid en weerbaarheid van onze inwoners. Het bouwen van toekomstbestendige, duurzame wijken en verduurzamen van de bestaande, veelal particuliere woningvoorraad sluit aan bij onze duurzaamheidsopgave.

Overzicht van de ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Versnellen woningbouw				
			Relatie met programma 3,4,6 en 8	
Aanleiding: We willen dat het aantal woningen meer dan gemiddeld groeit. Enerzijds is er meer behoefte aan (passende) woningen en woonvormen in Roerdalen. Anderzijds levert een groei van ons inwoneraantal structurele inkomsten op.				
Toelichting: In april 2025 is het Actieplan versnellen woningbouw vastgesteld. Beoogd is om in de periode 2025 tot en met 2028 in totaal 500 woningen te bouwen. Om dit te realiseren werken we aan beleidsmatige bouwstenen om te kunnen sturen op deze ambitie en aan concrete (woningbouw)projecten. Dit doen we op basis van vier thema's: bouwen naar behoefte, wonen en zorg, wonen voor iedereen en duurzaam wonen. Daarmee draagt wonen bij aan duurzaamheid, bestaanszekerheid en weerbaarheid. Op basis van dat Actieplan, dat gezien kan worden als voorloper van het nog op te stellen volkshuisvestingsprogramma (zie ontwikkeling Regionale Samenwerking Wonen, hieronder), werken we aan beleidsmatige kaders en concrete projecten. In het Actieplan versnellen woningbouw zijn in de volle breedte middelen opgenomen. Kredieten voor concrete projecten, middelen voor beleidsmatige bouwstenen en extra capaciteit voor de jaren 2025 en 2026. Dit wordt verder uitgewerkt voor de daarop volgende jaren.				
Financieel effect				
Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
- 200.0000	- 200.0000	- 200.0000	- 200.0000	Structureel
Onderbouwing				
Door het versnellen van de woningbouw is de verwachting dat er meeropbrengsten leges worden gegenereerd. Voorgaand jaar zijn er al extra te verwachten inkomsten opgenomen. In deze kadernota nemen we nog € 200.000 structureel extra op. Hiermee nemen we wel bewust meer risico, aangezien de initiatieven en de daaruit voorvloeiende leges vraag gestuurd zijn. In programma 8 zijn de financiële gevolgen opgenomen voor wat betreft de verhoging van de Algemene Uitkering en de Onroerend Zaak Belasting.				
Ook na 2025 en 2026 blijft er extra inzet nodig, dit is nog niet opgenomen in deze kadernota. Daarnaast blijven er middelen nodig om eigendom te verwerven in de gebieden waar we voorkeursrecht gevestigd hebben voor woningbouw en bijbehorende voorzieningen. Het is van belang dat de reserve strategische grondaankopen gevuld blijft. We blijven in het kader van het versnellen van de woningbouw ook zoeken naar subsidiemogelijkheden. Daarvoor werken we regionaal samen aan een betere ondersteuning door het Rijk.				

Onderwerp: Regionale trekkersrol Wonen

Relatie met programma 3,4,6 en 8

Aanleiding:

Al een aantal jaar vervullen we als Roerdalen de regionale trekkersrol Wonen. De taken en werkzaamheden nemen steeds meer toe, mede vanwege de Woondeal en regie vanuit het Rijk. Maar ook vanwege de ambitie om meer woningen te bouwen.

Toelichting

De trekkersrol vraagt zowel bestuurlijke als ambtelijke inzet, de voorzittersrol. Hierbij is ondersteuning nodig in organiseren, plannen, verslaglegging e.d. Hierin is nog niet voorzien.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
35.000	35.000	35.000	35.000	Structureel
- 17.500	- 17.500	- 17.500	- 17.500	Structureel

Onderbouwing

Deze kosten worden voor een deel bekostigd vanuit de regio.

Onderwerp: Wonen voor iedereen

Relatie met programma 3,4,6 en 8

Aanleiding:

Door de krapte op de woningmarkt is een passende woning niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Toelichting:

In onze toekomstige woningbouwplannen houden we daar rekening mee door zo veel mogelijk in te zetten op een mix van woningbouwtypes en het realiseren van voldoende sociale huurwoningen en betaalbare huur- en koopwoningen. Daarbij willen we ook onderscheidend zijn door nieuwe woonvormen mogelijk te maken. Daarmee komt doorstroming op gang waardoor jongeren makkelijker een passende en betaalbare woning kunnen vinden. Aanvullend hierop hebben we ook aandacht voor specifieke doelgroepen door te werken aan onze woonwagencentrales en open te staan voor initiatieven op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Daarnaast is het mogelijk dat we (nieuwe) opgaven krijgen wat betreft de huisvesting van ontheemden (vluchtelingen en statushouders). Daar bereiden we ons op voor en dit krijgt vanuit de visie op welzijn, wonen en zorg een plek in het Volkshuisvestingsprogramma. Ook blijven we investeren in de samenwerking met de woningcorporatie(s), de huurdersbelangenvereniging en zorgpartijen. We maken concrete prestatieafspraken op alle thema's van ons woonbeleid.

Financieel effect

Er is nog geen inzicht in aanvullende kosten.

Onderwerp: Ontwikkeling RUD

Relatie met programma 4

Aanleiding

Ontwikkeling RUD naar een robuuste omgevingsdienst.

Toelichting

Voor de ontwikkelingen rondom de RUD, Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord, die tot die aan de landelijk gestelde eisen van een robuuste omgevingsdienst moet voldoen is in 2025 een plan gemaakt. Deze nieuwe dienst gaat in 2026 van start. Dit leidt tot hogere kosten. De kosten zijn in de kadernota 2026 inmiddels omhoog bijgesteld.

Financieel effect

Er is nog geen inzicht in aanvullende kosten.

Onderwerp: Samenwerkingsverband Afval

Relatie met programma 4

Aanleiding

Circulariteit van afval

Toelichting

Van het traditionele inzamelen en verwerken van restafval verschuift de focus steeds meer naar circulariteit: het hergebruik van grondstoffen om zo de impact op het milieu te verkleinen en kosten te besparen.

Een belangrijke ontwikkeling is de groeiende bewustwording in de samenleving – en die begint al op jonge leeftijd. Dit draagt bij aan een generatie die van jongs af aan doordrongen is van het belang van duurzaamheid en circulair denken.

Daarnaast maken inzameldiensten momenteel een sterke groei door. Steeds meer gemeenten tonen interesse om zich aan te sluiten bij een professionele en duurzame afvalinzameling.

Door schaalvergroting en samenwerking kunnen deze diensten efficiënter werken, betere service leveren én bijdragen aan circulaire doelen. Door slimmer te organiseren kunnen de lasten voor inwoners beperkt blijven. Kortom, afval is geen eindpunt meer, maar een begin.

Financieel effect

Er is nog geen inzicht in aanvullende kosten.

4.6 Programma 6: Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen

Strategisch programmadoel: Prettige, leefbare dorpen waar inwoners en toeristen zich prettig voelen. Een veilige openbare ruimte waarin een aantrekkelijke kwaliteit tot uiting komt..

Inleiding

Dit programma richt zich op de directe leefomgeving van onze inwoners. Zowel op het onderhoud als de ontwikkeling van de openbare ruimte. Ook de komende jaren werken we aan woningbouwontwikkelingen en spelen we waar mogelijk in op de effecten van klimaatverandering zoals wateroverlast, droogte en hittestress. We betrekken inwoners actief bij initiatieven op het gebied van veiligheid, leefbaarheid en bij de keuzes die gemaakt moeten worden in de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte. Dit kost tijd maar levert een duidelijke meerwaarde daar waar het gaat om draagvlak van de omgeving.

We werken wijkgericht en ook onze medewerkers van de buitendienst zijn herkenbaar aanwezig in de dorpen en aanspreekbaar, voor iedereen die dit wenst. Medewerkers

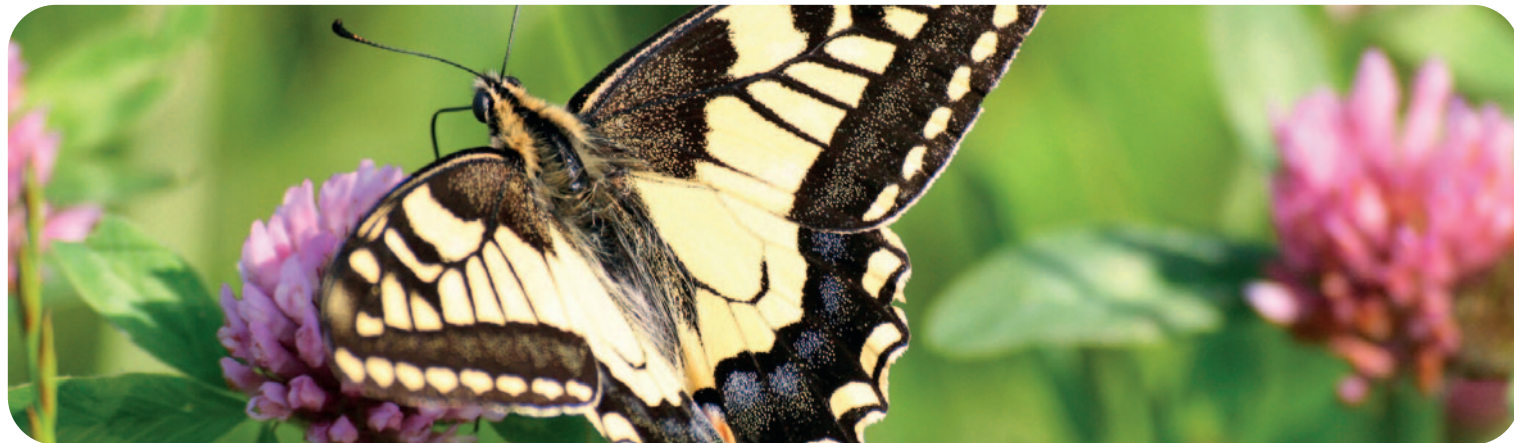
hebben een sterke binding met de kernen en weten wat er in een dorp leeft. Ze werken dagelijks in de kernen en proberen klachten en meldingen zo snel mogelijk op te lossen.

Naast beheer en onderhoud van onze openbare ruimte actualiseren we in 2026 enkele belangrijke beleidsdocumenten zoals het wegenbeleidsplan.

De komende jaren gaan een aantal grote infrastructurele projecten in uitvoering, zoals de Dorpsstraat in Melick en de omgeving van de Sportlaan in Montfort. Dit geeft druk op die omgeving. Daarnaast starten we met voorbereiding van nieuwe werken. Met name in voorbereiding zien we dat door toenemende regeldruk en complexiteit de risico's op vertraging in die fase toenemen.

Op het gebied van ondergrondse infrastructuur zien we een enorme toename in werkzaamheden.

Overzicht van de ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Groenbeleid	
	Relatie met programma 4
Aanleiding In 2025 hebben we ons groenbeleid geactualiseerd. De uitvoering en effecten daarvan zijn vanaf 2026 merkbaar. Toelichting: De nadruk ligt op behoud van basiskwaliteit, met ruimte voor gerichte ingrepen die bijdragen aan biodiversiteit, klimaatadaptatie, verkoeling en vergroening. Dit betekent onder andere dat onderhoudsmaatregelen selectief en locatiegericht worden uitgevoerd, waarbij kansen worden benut om onderdelen al toekomstbestendig in te richten. Uitgangspunten Groenstructuurplan: vanaf 2026 wordt het gehele groenareaal aangepakt op basis van het nieuwe Groenstructuurplan. Dit plan baseren we op vier centrale pijlers die mede volgen uit onze Koers Duurzaamheid: • Versterking van de biodiversiteit • Vergroting van de klimaat adaptieve capaciteit van de openbare ruimte • Creëren van verkoeling in met name het bebouwd gebied • Versterking van het groene karakter van de leefomgeving (vergroening) Gevolgen voor uitvoering en financiën: de hierboven genoemde koerswijziging heeft directe gevolgen voor de uitvoering van het beheer en het bijbehorende financiële kader. In de begroting zal hiermee rekening gehouden moeten worden, ervan uitgaande dat besluitvorming over dit onderwerp in de Raad in het najaar plaatsvindt.	

Onderwerp: Ontwikkelingen accommodaties	
	Relatie met programma's 1 en 4
Aanleiding Actualisatie MJOP's naar aanleiding van diverse ontwikkelingen Toelichting Actualisatie meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Voor verschillende accommodaties zal door ontwikkelingen het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) moeten worden geactualiseerd of worden opgesteld zoals MFA Vlodrop, de te bouwen basisschool en Jeu de Boules baan in Posterholt. Dit kan mogelijk financiële consequenties hebben.	

Onderwerp: Regie op de ondergrond (kabels en leidingen)				
				Relatie met programma 4
Aanleiding Toenemende werkzaamheden rondom ondergrondse (kabel- en leiding)netwerken.				
Toelichting We zien de volgende werkzaamheden: verzwaring van het elektriciteitsnet, saneren van gasaansluitingen, het aanleggen van glasvezelnetwerken, verzwaring van het elektriciteitsnet door Enexis. Ook zijn er ontwikkelingen rondom de energiecentrale Maasbracht, VAWOZ en deltarheincorridor. Deze aanpassingen en vernieuwingen zorgen voor druk op onder- en bovengrond. Dit heeft grote gevolgen voor de kwaliteit van de openbare ruimte en verhardingen. We zorgen ervoor dat de organisatie hierop robuuster is ingericht om beter deze werkzaamheden te coördineren en toezicht op te houden.				
Financieel effect				
Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
120.000	120.000	120.000	120.000	Structureel
Onderbouwing				
Voor coördinatie en toezicht borgen we structureel 0,75 fte in de formatie ten behoeve van noodzakelijke coördinatie (schaal 10) en 0,5 fte voor toezicht (schaal 8).				

Onderwerp: Opstellen wegenbeleidsplan				
				Relatie met programma 4, 5
Aanleiding Het huidige wegenbeleidsplan loopt eind 2026 af.				
Toelichting We stellen in 2026 een nieuw wegenbeleidsplan waarin we de uitgangspunten voor het onderhoud en beheer van onze wegen, paden en trottoirs vastleggen. Hiervoor is specifieke expertise en voor het opstellen van nieuw plan noodzakelijk.				
Financieel effect				
Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
30.000				Incidenteel
Onderbouwing				
Inhuur van externe deskundigheid.				

Onderwerp: Versneld herstel trottoirs				
Aanleiding Door toenemende werkzaamheden rondom ondergrondse (kabel- en leiding)netwerken gaat de staat van trottoirs versneld achteruit.				
Toelichting De vele werkzaamheden aan kabels en leidingen zorgen voor druk op onder- en bovengrond. We inspecteren continu de staat waarin de bovengrond wordt hersteld, waarbij het nooit lukt dit volledig op het oorspronkelijke niveau terug te brengen. Dit heeft tot gevolg dat de kwaliteit van de openbare ruimte en verhardingen achteruit gaat. In de programmabegroting nemen we voor de jaren 2026 en 2027 een investeringsbedrag op van 100.000,- per jaar op.				

Onderwerp: Ontwikkeling vakgroep onderhoud

Relatie met programma 1

Aanleiding

Een aantal mensen van de Outdoorcampus is klaar voor een volgende stap. Hierbij is goede begeleiding essentieel voor een duurzame door- en uitstroom naar regulier werk.

Toelichting

De vakgroep onderhoud, onze buitendienst, werkt na de samenvoeging op een locatie verder vanuit dorpsgerichte gedachte aan ontwikkeling en integratie. Voldoende bemensing en de bezetting waarborgen is hier een onderdeel van. Voor nieuwe instroom is de Outdoorcampus opgericht.

Op de Outdoorcampus doen deelnemers werkervaring op met intensieve begeleiding, gericht op persoonlijke groei en voorbereiding op werk. De kracht van de Outdoorcampus ligt in de combinatie van begeleiding en vakgericht leren. Voor kandidaten die klaar zijn voor de volgende stap willen we starten met een doorstroomteam, waar zij onder begeleiding van een sociaal hovenier meedraaien binnen de gemeentelijke buitendienst. We nemen tot medio 2026 de tijd om te leren van ervaringen met begeleiding van een sociaal hovenier in het zogenaamde doorstroomteam. Daarna bepalen we of en hoe we dit structureel verankeren in de begroting.

Voor de geplande oprichting van een Mensontwikkelbedrijf (MOB) biedt de outdoorcampus kans om deze aanpak verder uit te bouwen. Door goede samenwerking en duidelijke afspraken ontstaat een lokale keten die leidt van instroom naar werk – met bestaanszekerheid als doel.

Door de samenwerking met partijen als MER-SD, NLG Buitenkanalen en mogelijk het toekomstige MOB, bouwt Roerdalen aan een model waarin publieke middelen doelgericht worden ingezet voor mensen, niet voor structuren. Daarbij wordt gekeken naar eerlijke financiering, duidelijke rolverdeling en vooral: wat iemand nodig heeft om mee te kunnen doen. Niet tijdelijk, maar blijvend. Dáár zit de meerwaarde.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
80.000				Incidenteel

Onderbouwing

We nemen tot medio 2026 de tijd om te leren van ervaringen met begeleiding van een sociaal hovenier in het zogenaamde doorstroomteam. Daarna bepalen we of en hoe we dit structureel verankeren in relatie tot het MOB en hoe dit vertaald wordt in de begroting.

4.7 Programma 7: Bestuur, organisatie en dienstverlening

Strategisch programmadoel: een open en transparante vorm van besturen. Een communicatieve organisatie, die de kracht van de samenleving ondersteunt en stimuleert, ruimte geeft aan initiatieven en de gemeenschap als partner betreft.

Inleiding

Dit programma draait om hoe we samenwerken.

Niet alleen binnen onze organisatie, maar ook met inwoners, vrijwilligers, ondernemers en partners. Samen zetten we stappen richting een toekomst waarin iedereen zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelt.

Onze manier van samenwerken begint bij vertrouwen. We geven mensen verantwoordelijkheid, behandelen elkaar met respect en gaan uit van gelijkwaardigheid. Zo ontstaat er ruimte voor initiatief, groei en echte verbinding. Door samen te doen versterken we onze gemeenschappen, maakt ze veerkrachtiger en weerbaarder. Samenwerken vraagt ook om heldere kaders, daar dragen de participatieverordening en projectmatig werken aan bij. Samenwerken is niet alleen binnen onze eigen gemeentegrenzen maar ook daarbuiten belangrijk. Deelname in een regio-deal is hier een goed voorbeeld van.

Om een kundige partner te zijn bij de complexe uitdagingen waar we voor staan moeten we blijven investeren in de ontwikkeling van onze eigen organisatie.

Wij zetten ons sterk in op de ontwikkeling en toekomstbestendigheid van onze organisatie en om aantrekkelijk te blijven als werkgever, juist in deze krappe arbeidsmarkt. We investeren in het vergroten van kennis, het verbeteren van processen en het creëren van een inspirerende werk-

omgeving waarin talent zich kan ontplooiën. Daarmee willen we niet alleen inspelen op de behoeften van vandaag, maar ook bouwen aan een veerkrachtige organisatie voor de toekomst. Aan het einde van dit jaar presenteren we een heldere visie en een concreet plan van aanpak om deze ambities verder vorm te geven en onze positie als aantrekkelijke werkgever te versterken.

We willen een goede werkgever zijn. Daarom werken we samen met de MER-organisaties aan een arbeidsmarktprofiel van Roerdalen én de ontwikkeling van onze medewerkers. Komend jaar blijkt of dit voldoende is om ook jong talent te werven en ontwikkelkansen te geven.

De focus voor communicatie ligt op het vergroten van de communicatiekracht van de organisatie. Niet meer 'communiceren omdat het kan' maar een ontwikkeling naar 'communiceren, zodat': communiceren met impact. Bestaanszekerheid, duurzaamheid en het actieplan versnellen woningbouw vormen hierbij drie belangrijke thema's. Monitoren wat er leeft of schuurt in de samenleving maakt omgevingsgericht communiceren mogelijk. Hierbij is het uitgangspunt: de juiste en heldere informatie voor de juiste persoon via het juiste kanaal op het juiste moment. Dit is een taak voor vakgroep communicatie als vakinhoudelijke experts én voor de gehele organisatie. Iedereen heeft een taak en verantwoordelijkheid op het gebied van communicatie.

Overzicht van de ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Samen doen verordening	
	Relatie met programma 1, 2
Aanleiding: Veranderende wetgeving rondom participatie integreren in ons werk.	
Toelichting: In 2025/2026 wordt de nieuwe participatieverordening met uitdaagrecht vormgegeven. De consequenties daarvan gaan we in 2026 verankeren in onze werkwijzen. Duidelijke afspraken, richtlijnen en afwegingskaders zorgen ervoor dat we in de samenwerking voor onze inwoners een consequente en betrouwbare partner zijn. We zien een toename van inwoners die taken van de gemeente willen overnemen. Wij ondersteunen deze initiatieven waar nodig financieel. Om een pilot te starten is er een eenmalige bijdrage mogelijk vanuit het experimenteerbudget. Wanneer de pilot het gewenste effect oplevert, onderzoeken we hoe we het initiatief structureel kunnen ondersteunen uit de reguliere bestaande budgetten. In capaciteitsplanningen/projectplannen houden we rekening met de benodigde uren voor de toegenomen participatie wensen en eisen.	

Onderwerp: Gezamenlijk programma Dienstverlening	
	Relatie met programma 1, 2
Aanleiding We willen de kwaliteit van onze dienstverlening verder (gezamenlijk) verbeteren.	
Toelichting In Roerdalen zien we dienstverlening als een middel om inwoners actief te betrekken bij onze gemeenschap en hen te faciliteren in het bijdragen aan een levendig, zorgzaam en hecht samenspel. Onze aanpak gaat verder dan het louter uitvoeren van wettelijke taken; het draait om het vormgeven van een gezamenlijke ambitie en het ontwikkelen van een toekomst waarin we elkaar versterken en samen vooruitgaan. Daar dragen vertrouwen, verantwoordelijkheid, respect en gelijkwaardigheid als onveranderlijke waarden in elke handeling en beslissing aan bij. Regionale samenwerking Samen met de gemeenten Maasgouw en Echt-Susteren voeren we een integraal programma dienstverlening uit. Dit partnerschap richt zich op grotere vraagstukken: we stemmen werkprocessen op elkaar af, optimaliseren en verbeteren de klantreizen, en realiseren gezamenlijke projecten voor de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving. Door deze bundeling van kennis en middelen vergroten we de kwaliteit en efficiëntie van de dienstverlening voor al onze inwoners. Lokale aanpak De lokale uitwerking van onze dienstverleningsambitie in Roerdalen richt zich op het versterken van de toegankelijkheid, het benutten van technologische mogelijkheden en het vergroten van de betrokkenheid van onze inwoners. We investeren in het verbeteren van onze telefonische en digitale dienstverlening door bijvoorbeeld wacht- en antwoordtijden te verkorten. Tegelijkertijd zetten we in op de inzet van kunstmatige intelligentie.	

Aanleiding

We willen als organisatie blijven ontwikkelen en kunnen aansluiten bij vragen van onze inwoners, verenigingen, bedrijven en de regio.

Toelichting

Bijdragen aan geluk en levensvoldoening van alle mensen in Roerdalen dat is waar we iedere dag aan werken. Dat doet iedereen vanuit zijn/haar eigen plek/rol in de organisatie. Onze organisatieontwikkeling is bedoeld om individuen en teams te ondersteunen bij de veranderende vraag van de samenleving. Zo blijven we als organisatie en mens gezond en kunnen we de beste resultaten bereiken met en voor onze inwoners.

We blijven hierbij kritisch kijken naar onze formatie en functies binnen onze organisatie. We zien onze samenleving steeds meer verjuridiseren. Zo maken onze burgers in toenemende mate gebruik van juridische mogelijkheden zoals het indienen van Woo verzoeken en het aanvragen van nadeelcompensatie. Het verwerken van deze aanvragen vereist extra capaciteit wat leidt tot hogere kosten.

Ook zien we bij de regiodeal dat er meer procesondersteuning in onze organisatie wordt gevraagd dan eerder gedacht. Daarom willen we voor de komende twee jaar hier extra capaciteit voor vrij maken. Deze capaciteit wordt gevraagd vanuit meerdere teams, afhankelijk van de thema's die besproken worden. Het budget dat wij hier aanvragen is incidenteel, omdat daarna de werkzaamheden overgaan naar de projectbegeleidings- of uitvoeringsfase.

We gaan verder met projectmatig werken. We willen deze manier van werken verder borgen in onze organisatie. Wij zijn ervan overtuigd dat projectmatig werken ons helpt ons om meer grip te krijgen op inzet van medewerkers, resultaat en geld.

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
155.000	155.000	155.000	155.000	Structureel
155.000	155.000			Incidenteel
15.000				Incidenteel

- We breiden de huidige juridische capaciteit met 1,5 fte (155.000) om zo de juiste juridische ondersteuning te kunnen blijven bieden.
- Er wordt in onze organisatie meer procesondersteuning bij de Regiodeal gevraagd dan verwacht. Wij verwachten voor 2 jaar hier 1,5 fte (155.000) voor nodig te hebben.
- Voor het verder borgen van projectmatig werken is in 2026 incidenteel € 15.000 nodig onder andere voor inzet van projectcoaches en opleiding.

Onderwerp: Uitvoer Arbo Beleid /RIE– aanbieden Periodiek Medisch Onderzoek

Relatie met programma nvt

Aanleiding:

Volgens de Arbowet moeten werkgevers hun werknemers periodiek een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) aanbieden.

Toelichting:

In 2025 wordt een geheel nieuwe Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) en bijbehorend Plan van Aanpak opgesteld. Het aanbieden van een Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek (PAGO) danwel Periodiek Medisch Onderzoek (PMO) is een wettelijke verplichting, die op dit moment ontbreekt in het totale Arbobeleid.

We willen PAGO of PMO aan alle medewerkers aanbieden.

Een PAGO is gericht op arbeidsgerelateerde gezondheidsrisico's zoals fysieke belasting of werkdrukbeleving. Naast het aanbieden van een PAGO kan een werkgever er ook voor kiezen een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) aan te bieden.

Een PMO gaat verder. Een PMO combineert arbeidsrisico's met bredere gezondheidsthema's zoals leefstijl en mentale gesteldheid.

Door een PMO structureel in te zetten voldoet een organisatie aan de wettelijke verplichting en investeer je in zowel het welzijn en duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Een algemene richtlijn is om een PMO eens in de drie tot vijf jaar aan te bieden

Financieel effect

Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	I/S
16.000			16.000	Structureel

Onderbouwing

Per 01.01.2025 waren er 110 medewerkers in dienst bij de gemeente Roerdalen. Dit is exclusief alle inhuur op verschillende thema's. De kosten van een PMO kunnen variëren afhankelijk van de inhoud en uitvoering. Uitgegaan is van kosten rond € 150 **per werknemer**.

Onderwerp: Kerntaken-dialoog – we doen de goede dingen goed

Relatie met programma 1, 2, 3, 4, 5, 6

Aanleiding:

Duidelijkheid in prioriteiten en taken die passen binnen onze middelen (financieel en capaciteit).

Toelichting:

Om te kunnen bepalen of we de goede dingen doen en of we deze dan ook goed doen is het nodig om te komen tot een integraal afwegingskader waarlangs keuzes gemaakt kunnen worden en focus aangebracht kan worden.

Om tot een afwegingskader te komen is meer duidelijkheid nodig over de verschillende taken die we als gemeente uitvoeren.

We willen dan ook alle taken van de gemeente gaan analyseren waarbij we een aantal vragen gaan beantwoorden:

- *wie bepaalt het beleid ten aanzien van een taak?* Is dit het rijk, de provincie of zijn we dat zelf. En in hoeverre is er bij medewindstaken de mogelijkheid om het beleid wel zelf in te vullen;
- *hoe draagt de taak bij aan de missie van onze gemeente?* We hebben nu als grote opgaves duurzaamheid, wonen en bestaanszekerheid;
- *In hoeverre zijn we meerjarige verplichtingen aangegaan voor de uitvoering van deze taak?* Meerjarige verplichtingen kunnen bestaan uit contracten maar kunnen ook betrekking hebben op samenwerkingsverbanden;
- *welk vastgesteld beleid hebben we binnen deze taak?*
- *welke middelen zijn nodig om deze taak goed uit te voeren?* Het gaat hierbij om zowel financiële middelen als capaciteit, maar ook de wijze waarop we de taak uitvoeren.
- *Welke trends zien we die we moeten vertalen naar een financiële*

Als dit inzicht duidelijk is willen we daarna samen met de raad en de inwoners de dialoog aangaan en de keuzes voor de toekomst maken.

5. Financiële positie

We willen een begroting die structureel op orde is. Waarin uitgaven en inkomsten met elkaar in evenwicht zijn. Met een weerstandscapaciteit om risico's op te kunnen vangen en een schuldniveau dat op een acceptabel niveau ligt.

Begin 2025 is met de raadswerkgroep gecommuniceerd dat op basis van de ontwikkelingen die we toen zagen we zouden afsterven op een negatief saldo in 2026 en de jaren erna. Om dit te voorkomen zijn toen een aantal maatregelen voorgelegd om toch tot een sluitende begroting 2026 te komen, waarbij de meerjarenbegroting 2027-2029 nog steeds negatief was. Eén van deze maatregelen was het inzetten van de algemene reserve¹.

Door het Rijk zijn bij de voorjaarsnota extra middelen beschikbaar gesteld voor de gemeenten. Hierdoor was het

niet meer nodig om de algemene reserve als structureel dekkingsmiddel in te zetten. Voor de jaren 2026 en 2027 ontstond een positief beeld. De jaren 2028 en 2029 bleven echter negatief. Dit komt vooral doordat de gemeentefondsuitkering voor deze jaren voor het onderdeel jeugd weer naar beneden is bijgesteld. Het Rijk gaat ervan uit dat de maatregelen die zij nemen uiteindelijk zorgen voor een daling van de kosten voor jeugdzorg bij de gemeenten. Wij hebben deze daling van de inkomsten niet in mindering gebracht op onze uitgaven.

Ondanks de extra middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld blijft onze financiële positie onder druk staan. Wel is er in deze kadernota ook ruimte gezocht voor ontwikkelingen die van belang zijn voor de grote opgaven waar we als gemeente voorstaan.

5.1 Kaders en “spelregels” begroting 2026-2029

Uitgangspunt voor de begroting 2026-2029 is het meerjarig perspectief van de begroting 2025-2028 en de begrotingswijzigingen tot en met de raad van 30 mei 2025.

Bedragen * € 1.000				
Meerjarenbegroting 2025-2029 inclusief begrotingswijzigingen t/m 30 mei 2025	2026	2027	2028	2029
Saldo primaire begroting 2025-2028	-604	-1.164	-1.159	-1.221
Raadsbesluiten				
Woonwagenlocaties omzetten naar bouwgrondexploitatie	24	24	24	24
Septembercirculaire 2024	409	531	526	677
Buitenbaden ophouden	-5	-23	-23	-23
Raadsbesluiten	428	532	527	678
Meerjarenraming 2026-2029 inclusief begrotingswijzigingen	-176	-632	-632	-543

Voor het opstellen van de begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2027-2029 stellen we voor de volgende uitgangspunten te hanteren.

- We streven in principe naar een structureel en reëel sluitende begroting, waarbij het uitgangspunt is dat in ieder geval begroting 2026 een sluitend saldo heeft
- Wij conformeren ons aan de provinciale richtlijnen uit de begrotingscirculaire 2026.
- We gaan voor de exploitie- en investeringsbudgetten uit van een kostenstijging van 2,1% conform CPB-raming februari 2025 prijs materiële overheidscon-

sumptie. Voor contractuele afspraken worden de kosten conform deze afspraken verhoogd.

- Voor de ontwikkelingen van de loonkosten gaan we uit van het eindresultaat Cao gemeenten 2025-2027 van 22 april 2025.
- Wegens verwachte CAO-ontwikkelingen gaan we voor het sociaal domein uit van een index van 4,1% conform CPB-raming februari 2025 CAO-loon marktsector.
- Voor belastingen, retributies en leges wordt minimaal een verhoging van 2,1% gehanteerd conform CPB-raming februari 2025 prijs materiële overheidsconsumptie. Deze verhoging komt bovenop de verhogingen

zoals deze al in meerjarigjarig perspectief van de begroting 2025 zijn opgenomen. Afvalstoffenheffingen en rioolrechten worden berekend op basis van kosten-dekkendheid.

- We ramen de post onvoorzien op € 25.000
- We hanteren een rekenrente van 3% over het financieringstekort

- Voor de streefwaarden voor de bepaling van de financiële positie gebruiken we de signaleringswaarde uit het "Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader" van de Provincie.

Bovenstaande uitgangspunten zijn doorgerekend in de financiële positie zoals hieronder verder wordt uitgewerkt.

5.2 Autonome ontwikkelingen

We worden geconfronteerd met een aantal ontwikkelingen waar we zelf niet direct invloed op hebben of waar geen keuzevrijheid is. Het gaat bijvoorbeeld

om de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen, bijstellingen als gevolg van trendontwikkelingen en kostprijsindexeringen.

Bedragen * € 1.000				
	2026	2027	2028	2029
Meerjarenraming 2026-2029 inclusief begrotingswijzigingen	-176	-632	-632	-543
Ontwikkelingen algemene uitkering				
Decembercirculaire 2024, hoger risico maatstaven	571	617	704	706
Bijstellingen voor prijs en loonontwikkeling	1.530	1.517	1.470	1.470
Verwachte bijstellingen gemeentefonds obv voorjaarsnota Rijk	1.453	1.604	39	241
Ontwikkelingen algemene uitkering	3.554	3.738	2.213	2.417
Aanpassingen verbonden partijen				
Veiligheidsregio Limburg Noord	-182	-229	-229	-229
Westrom	58	33	121	144
Servicecentrum MER	-366	-320	-320	-320
MGR Sociaal domein Limurg Noord	118	118	118	118
Bijstellingen bijdrage lager dan € 25.000	-32	-17	-7	-42
Aanpassingen verbonden partijen	-404	-415	-317	-329
Indexering en prijsstijgingen				
Ontwikkeling loonkosten	-198	-198	-198	-198
Algemene indexering kosten	-300	-300	-300	-300
Specifieke prijsontwikkeling zorg	-608	-613	-617	-620
Indexering belasting, retributies en rechten	136	136	136	136
Indexering en prijsstijgingen	-970	-975	-979	-982
Diverse bijstellingen als gevolg van autonome ontwikkelingen				
Structureel ramen SPUK Stimulering Sport	75	75	75	75
Bijstelling naar marktconform tarief jeugd	-1.125	-1.125	-1.125	-1.125
Hogere bijdrage kinderopvang - sociaal medische indicatie	-50	-50	-50	-50
Hogere bijdrage vrouwenopvang conform regionale begroting	-47	-47	-47	-47
Stijging PGB's beleidiging WMO	-59	-59	-59	-59
Reserven voordeel Westrom voor mensontwikkelbedrijf	-58	-33	-121	-144
Vorming robuuste RUD (inschatting extra overhead)	-150	-200	-200	-200
Aanpassing versnelle woningbouw (incl. bijstelling 60% kosten)	166	30	-28	317
Effecten functiewaarderingen	-54	-54	-54	-54
Invoering forenzenbelasting	30	30	30	30
Bijstellingen door structurele onder- en overschrijding	117	117	117	117
Diversen kleine bijstellingen lager dan € 25.000	-24	-5	-7	-9
Diverse bijstellingen als gevolg van autonome ontwikkelingen	-1.179	-1.321	-1.469	-1.149
Saldo na autonome ontwikkelingen	825	395	-1.184	-586

5.3 Ontwikkelingen en dekking

Naast de autonome ontwikkelingen zijn er ook ontwikkelingen waar we wel een keuze hebben om deze wel of niet te laten plaatsvinden. In hoofdstuk 4 is bij de verschillende programma's toelichting gegeven over deze ont-

wikkelingen. Voor de incidentele kosten wordt voorgesteld deze te dekken uit de algemene reserve (aangegeven met uit AR bij de ontwikkelingen).

Bedragen * € 1.000				
Ontwikkelingen en dekking	2026	2027	2028	2029
Saldo na autonome ontwikkelingen	825	395	-1.184	-586
Ontwikkelingen				
Programma 1 Krachtige dorpen				
Bibliotheekwerk		-100	-100	-100
Programma 2 Participatie, ondersteuning en zorg				
Werkgeversservicepunt	-96	-96	-96	-96
Re-integratiebudget	-80	-80	-80	-80
Jongeren activering	-51	-51	-51	-51
Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg	-55	-55	-55	-55
Zorg & Veiligheid (uit AR)	-105	-105		
Programma 3 Veilige dorpen				
Basis op orde veiligheid (uit AR)	-100	-100		
Versterken weerbaarheid, continuïteit en crisisbeheersing (uit AR)	-70	-70		
Uitbreiding formatie BOA	-112	-112	-112	-112
Opvang zwerfdieren	-21	-21	-21	-21
Programma 5 Woonomgeving				
Versnellen woningbouw - hogere legesinkomsten	200	200	200	200
Regionale trekkersrol Wonen - saldo	-18	-18	-18	-18
Programma 6 Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen				
Regie op de ondergrond (kabels en leidingen)	-120	-120	-120	-120
Ontwikkeling vakgroep onderhoud (uit AR)	-80			
Wegenbeheersplan opstellen (uit AR)	-30			
Programma 7 Bestuur, organisatie en dienstverlening				
Organisatieontwikkeling - uitbreiding juridische ondersteuning	-155	-155	-155	-155
Organisatieontwikkeling - procesondersteuning regiodeal (uit AR)	-155	-155		
Organisatieontwikkeling - projectmatig werken (uit AR)	-15			
Uitvoer Arbo Beleid /RIE	-16			-16
Ontwikkelingen	-1.079	-1.038	-608	-624
Dekking uit algemene reserve				
Programma 2 Participatie, ondersteuning en zorg	105	105		
Programma 3 Veilige dorpen	170	170		
Programma 6 Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	110			
Programma 7 Bestuur, organisatie en dienstverlening	170	155		
Dekking uit algemene reserve	555	430	0	0
Saldo na ontwikkelingen	301	-212	-1.791	-1.210

5.4 Reserves

De verwachte stand van de algemene reserve is op 31 december 2025 afgerond € 12,9 mln. Voor het weerstandsvermogen hebben we op basis van de jaarrekening 2024 afgerond € 2,1 mln nodig. Na onttrekking voor de dekking van de incidentele kosten van in totaal

€ 985.000 voor de jaren 2026 en 2027 blijft de algemene reserve ruim genoeg van omvang voor de afdekking van onze risico's. Ook de solvabiliteitsratio (eigen vermogen tov totale passiva) blijft hoger dan 20%.

5.5 Risico's

In de voorstellen die nu worden gedaan lopen we op een aantal punten meer risico. Gelet op de weerstandsratio van 7,1% (jaarstukken 2024) is het verantwoord deze extra risico's te nemen.

Het gaat hierbij onder andere om:

- Door het versnellen van de woningbouw is de verwachting dat er meeropbrengsten leges worden genereerd. Vanaf de begroting 2025 zijn hiervoor al extra te verwachten inkomsten opgenomen. In deze kadernota nemen we nog € 200.000 structureel extra op. Hiermee nemen we wel bewust meer risico, aangezien de initiatieven en de daaruit voortvloeiende leges vroeg gestuurd zijn.
- Door het Rijk worden jaarlijks verschillende specifieke uitkering beschikbaar gesteld. Een aantal van deze uitkeringen hebben in de tussentijd een bijna structureel karakter. We hebben deze dan ook als inkomsten opgenomen of we gaan ervan uit dat een aantal kosten die nu alleen in 2026 zijn opgenomen ook voor de komende jaren uit een specifieke uitkering gedekt kunnen worden. Deze laatste zijn niet als uitgaven opgenomen.

- We hebben als Roerdalen al jaren lang regionale trek-ersrol op het gebied van wonen. Om deze te blijven uitvoeren is hiervoor extra ondersteuning noodzakelijk. We gaan ervan uit dat deze kosten voor een deel worden vergoed door de andere regiogemeenten. We lopen hier een risico dat de andere gemeenten hier niet mee akkoord gaan.
- Bij de bepaling van de algemene uitkering zijn we bij de maatstaf lage huishoudens uitgegaan van het hogere laatst bekende aantal.
- Voor de ontwikkeling naar een robuuste RUD hebben we een inschatting gemaakt van de extra kosten. De daadwerkelijke extra kosten zijn op dit moment nog niet duidelijk. Dit zou richting begroting nog tot een bijstelling van deze bijdrage kunnen leiden.

Naast deze risico's moeten we in de begroting 2026-2029 nog een aantal berekeningen doorvoeren die effect hebben op het saldo. Naast het sluiten van afval en riolering gaat het daarbij om de doorrekening van de kapitaallasten. Ook de financieringskosten moeten nog doorgerekend worden.

uitgave mei 2025

Gemeente Roerdalen

tekst

Gemeente Roerdalen

foto's

Anki Riteco
Peggy Berben
Leon Frenken
Ruud Snijders
Petra Lenssen
Pixabay

vormgeving

hoenenenvandooren.nl

gemeente roerdalen

bezoekadres Schaapsweg 20, 6077 CG Sint Odiliënberg

postadres Postbus 6099, 6077 ZH Sint Odiliënberg

telefoon 0475 538 888 **e-mail** info@roerdalen.nl

website www.roerdalen.nl